

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cerimonien Vande Heylighe Roomsche Kercke Raeckende De Processien, De Pelgrimagien, Het Vvy-Water Ende Begravenisse

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

Het II. Capittel. Het wij-water met sijne cerimonien wordt bethoont uyt de
HH. Oudt-Vaders van de eerste 400. jaeren.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34094

ter natuere, nochtans door het aenroepen der duyvelen on-
suyver worden, alsoo ter contrarien, het simpel water door
het aenroepen vanden H. Gheest, van Christus, ende den Va-
der, kracht verkieghen hebbende, bekomt heyligheydt.

Ten tweeden Theophylactus op dese plaets: *b* Laet
ons nemen, seyt hy / datter yet onsuuyver zy, maer ghy hebt
eene medecijne: Teeckent, danck seght, verheerlijckt Godt,
ende alle onsuuyverheydt wijckt.

**Ten derden den H. Ioannes Chrysoftomus, oock op
dese plaetse Pauli:** Ist dat het scepel, seyt hy / ghemeyn
is, de medecijne is byderhandt, druckt daer in het teecken
des Cruys. danck seght, gheeft glorie aen Godt, ende daede-
lijk alle onsuuyverheydt is wegh ghegaen.

Somma, dat blijft ghewijs / datmen volghens het
segghen Pauli, het water magh segghenen/ende heylt-
ghen/want 't is een scepel Godts/ ergo onse Wc-
deparatie en kan ons niet beschuldigen van Super-
stitie als wy sulckx doen.

tris invoca-
tionem acce-
pta virtute,
sanctitatem
consequitur.

b Demus
quod quiddā
fit immun-
dum, sed ha-
bes medicinā
Signa, gratias
age, glorifica
Deū, jac defi-
cit immundi-
tia.

c Si creatura
cōmunis sit,
medicamentū
in prōptu est:
Signum illi
crucis impri-
me, gratias a-
ge, Deo glo-
riam refer, &
protinus im-
mūditia om-
nis abcessit.

HET II. CAPITTËL.

Het wij water met sijne cerimonien wordt
behoont uyt de HH. Oudt. Vaders van
de eerste 400. jaeren.

Clemens Romanus. Anno 29.

Libro 8. Constitut. Apostolicarum Capite 92.

Dat den Bisschop het water segghene / oft
soo hy daer niet teghenwoozdigh en is /
dat den Priesier segghene/ende dat sy segghen
in deser manieren: Heere Sabaoth / Godt
der krachten / sceppe der wateren / die
dit water verleent hebt om te dzyngen/ en
es te wassen: Heylight nu oock dooz Chri-
stum. dit water; ende gheeft het de kracht
bain te ghenesen / van siekten te verdzijven/
ende de duyvels te verjaeghen/ende de listen
uyt

Benedicat Sp eo-
pu s aquam, si vero
non aderit, benedi-
cat Presbyter, & di-
cant in hunc modū:
Domine Sabaoth,
Deus virtutum, crea-
tor equarum, qui
dedisti aquam ad bi-
bendum, & abluen-
dum. ipse etiam nūc
sanctifica per Chri-
stum hanc aquam, &
tribue ei vim sanan-
di, & depellēdi mor-

upt te smjten/door Christum onse hope / met
den welcken u is glosse / eere / ende den den
H. Gheest in eculwen Amen.

Alexander I. Anno 121.

Epistolá 1.

Aquam sale con-
spersam populis be-
nedicimus, ut eâ cû-
cti aspersi sanctifi-
centur. Nam si cinis
vitulae aspersus san-
guine, populum san-
ctificabat, atque mû-
dabat, multo magis
aqua sale conspersa,
divinisque precibus
sacrata populum san-
ctificat, atque mûn-
dat: Et, si sale asper-
so, sterilitas aquae sa-
nata est quanto ma-
gis divinis precibus
sacrata, sterilitatem
aufert rerum huma-
narum, & coinquin-
atos sanctificat.

Op segghenen door de volcken/water met
sout bestropt/oy dat alle daer mede besproep
sijnde/ gheheylight worden / want ist sijn
ken dat ten tijde van Moyses de aschen van
ene jonghe koe met bloedt besproept / het
volck heylighde / ende supberde / beel met
het water met sout bestropt / ende met god-
delijcke ghebeden gheheylight/heylighde / en-
de supber het volck : Ende ist dat de on-
bzuichtbaerheyt des waters gheneisen is ghe-
weest / met sout besproept wesende (ten tijde
van Elifæus) hoe veel te meer door de godde-
lijcke ghebeden gheheylighde wesende / met
het wegh de onbzuichtbaerheyt vande men-
schelijcke dinghen / ende supber die onreyn-
sijn.

Tertullianus. Anno 230.

Libro de Baptismo capite 4.

Supervenit Spiritus
S. de caelis, & aquis
supereit sanctificans
eas de semetipso, &
ita sanctificata, vim
sanctificandi combi-
bunt.

Den H. Gheest komt van hoven upt den
hemel/ende is hoven de wateren/ heylighde
de die upt sijn selben/ ende die soo gheheylighde
sijnde / dzincken in de kracht om te heyligh-
ghen.

Cyrillus Hierosolymitanus. Anno 365.

Cathechesi 3.

Vt illa quæ in A-
nis offeruntur, cum
naturâ sint pura, in-
vocatione dæmonum
impura efficiuntur,
sic contra aqua sim-

Ghesijck die dinghen/be welke op de er-
taeren der Af-goden worden gheoffert / hoe-
wel sy supber sijn upter natueren / met
tang onsupber worden door het acut oep-
en.

inde H. Roomfche Kercke. 65

de dophelen/alsoo ter contrarfen / het sim-
pel water/bekomt heplighepd/ kracht ghe-
teeghen hebbende dooz het aentoeppen van
den h. Gheest/ van Christus, ende den Vader.

plex per S. Spiritus,
Christi, & Patris in-
vocationem accepta
virtute, sanctitatem
consequitur.

Den H. Ambrosius. Anno 374.

Libro 2. de Sacramentis Capite 5.

Den Dofter brenghet ober het fchepfel des
waters/aentoeplinghe/ ende daer naer ghe-
hecht/ op dat de Fonteyne gheheplight wo-
de/ ende de eentwige Oypuldighepd/ te-
ghenwoozdigh 3p.

Sacerdos super
creaturam aquae in-
vocationem postea.
& precem adfert, at
sanctificetur fons &
adfit praesentia aeter-
nae Trinitatis.

Den selven.

De ijs qui mysterijs iniciantur Capite 3.

Als het water sal gheheplight wesen met
de bejolenhepd van het saligh Crucys/ dan
wozt het ghemacticht tot het gebryck van
de gheestelike af-wasschinghe/ende vanden
salighen beker.

Cum aqua fuerit
salutaris Crucis my-
sterio consecrata,
tunc ad ulum spiri-
tualis lavacri, & sa-
lutaris poculi tem-
peratur.

Den H. Ioannes Chrysolomus. Anno 398.

Homilia de Baptismo Christi.

Op desen J'cestdagh (de welke ghenocmt
wozt de Gode Heylighinakinghe) als sy on-
trant den middernacht hebben water ont-
fanghen/ sy draeghen dat water naer hups/
fuyren dat op/ende betwaeren dat een heel
laer lanck/re weten/om dat de wateren he-
den gheheplight sijn/ende daer naer geschiet
een aler mirakel / als de natuere / van die
warren / dooz de lanckhepd van tijde
niet bebozden en wozt.

In hac solennitate
sub mediam noctem
cum aquam accepe-
runt, domum latice
referunt, ac recon-
dunt, & per integrum
annum conservant,
ut pote quod hodi-
erna die sanctificata
sint aquae, si que mi-
raculum evidens,
dum nihil temporis
longinquitate aqua-
rum illarum natura
vitiatur.

Den H. Augustinus. Anno 420.

Tractatu 118. in Ioannem.

Wat is't welck aen een peder bekent is/
het

Quid est, quod
omnes norunt signu

Christi, nisi crux
Christi quod signu
nisi adhiheatur fron
tibus credentium, si
ve ipsi aqua qua re
generantur, nihil co
muni tate perficitur.

66 Cerimonien van't wij-ware
het teeken Christi anders / als het Cruys
welck teeken ten sy dat het gebreuekt wo
de / ofte op de booz hoofden der gheloopte
ofte oer het water / dooz het welck sy be
hozen worden / niet van al en wordt wate
lyck volbrocht.

Synesius. Anno 420.

Epistola 121.

Si Reipublice pe
nes Episcopos esset
administratio, eod
dem ipsos oporteret
acquitus esse vindi
ces, quandoquidem
publicus gladius, non
minus quam *lustralis*
aqua, quae in tem
plorum vestibulis
collocatur, civitatis
piaculum est.

Waer saecken dat de Bisschoppen de
wereldrijcke Republiken regeerden / sy sou
den oock moeten de hoogheden wreken / an
ghesien dat de publike Justitie / niet min de
stadt en supere / als het Wy-water, wate
ghesetelc wordt den den in-ganch hande
ken.

Den selven.

In Catastasi.

Ego in loco meo,
in Ecclesia permane
bo, *lustralis* ante me
aqua vasa sanctissima
collocabo, sacras
columnas amplectar,
quae puram, & in
contaminatam à ter
ra mentiam sustinent,
illic sedebo vivus,
& jacebo mortuus.

Ik dat de Barbaeren komen / om onse
kercken noch eens te berooven / ende onse
landt te ber voesten / gelyck sy nu onlanck
ghedaen hebben / ick sal op myne plaetse
de kercke bliiben / ende ick sal de alder-heylig
ste vaeten van't Wy-water voor my stellen, ick sal
de gheheplighde pflaeren die den Antae ou
dersteunen / omhelien / daer sal ick lebendig
sitten / ende daer sal ick doot wesen / dy
ghen.

BESLUYDT.

Daer hebt ghy / Beminde Leser, van eenke tot een
we / eenighe H. Oud-baders / de welke ghy
wagh maecten van Wy-water : Ick bekent
datter eenighe onder syn die spreken van het
Water des Doops / 'twelck sy segghen / dat
t'haeren tijde met het teeken des heyligen Cruys
ende ghebeden gheheplight / oes ghebruyt wint
ghe

Wich daer is weynigh aen ghelegghen / of sy van dit water spreken / of ander / 't is ghenoech datmen in de waere ende oprechte Kercke 't ghebruyck heeft ghy hadt van eenigh Water te heyligen / ofte te wijem / ick segghe dat dit ghenoech is om onse Wederparrij te brandt woorden / aenghesien sy enckelijck loochent dat pemaent aen het water eenighe besondere kracht kan gheben dooz heylighen / of wijen. Contrarie blijckt upt die hoben-ghemelde **H. Dabers** / nter alleen in het Water des Doops / maer oock in het Water / dat wy Water noemen / **Ex** 30 &c.

HET III. CAPITTEL.

Mirakelen die door het Wy-water de eerste vier hondert jaeren gheschiet zijn.

Eusebius. Anno 326.

Historia Ecclesiastica libro 6. Capite 6.

Dit mirakel segghen dat Narcissus daer en hoven ghedaen heeft. Men segghet dat op den grooten ende solemnelen avondt van Paesschen / aen de Waeken / ende Dienaeren des Kercke olve ontwaeken heeft : 't welck als de heele ghemeente gelyck nam / ende daer ober ghestoozt was / men segghet dat Narcissus belast heeft aen die / de welke de lichten moesten besorghen / dat sy upt eenen put / die daer by was / sonden water putten / ende dat by hem hængghen : 't welck sonder upffel volbracht zijnde / heeft Narcissus ober het water ghebruyck / (of ghelijck Nicephorus daer by voeght heeft dat ghesegghent) ende beholen dat sy 't met een waer ende volstandigh gheloobe in de lampen sonden gheen / 't welck soo sy ghedaen hadden ; teghen alle reden / dooz eene ongheloobelijcke / ende goddelijcke kracht / is de natuere van het (ghesegghent) water in de natuere van olve verandert : Ende tot een selck tecken van dit miracckel / hebben dese

Ex 2

hjos